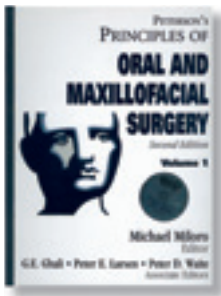

Fornytt læreverkt i oral og maxillofacial kirurgi

Michael Milmoro, G.E. Ghali, Peter E. Larsen, Peter D. Waite, red.

Peterson's principles of oral and maxillofacial surgery

Bd. 1 og 2, 2. utg. 1502 s, tab, ill. London: Decker, 2004. Pris USD 550
ISBN 1-55009-234-0

Førsteutgaven av dette læreverket kom ut i 1992 på bakgrunn av at det ikke fantes noen lærebok som omfattet det totale fagområdet oral og maxillofacial kirurgi slik faget hadde utviklet seg og ble

praktisert i et grenseområde mellom forskjellige medisinske spesialiteter og odontologi. Larry Peterson fra Ohio State University hadde ønsket å lage en lærebok for kirurger under utdanning i oral og maxillofacialfeltet og en oppdatert oppslagsbok for praktiserende kirurger.

Som innen mange andre medisinske spesialiteter har det skjedd en rivende utvikling de siste 30 år med bruk av titanplater for osteosyntese, bruk av frie vaskulariserte graft for rekonstruksjoner, osseointegrerte tannimplantater og distraksjonsosteogenese ved behov for mer bein. Så 12 år etter førsteutgaven var det behov for en revisjon.

Peterson døde i 2002, og de fire redaktørene Miloro, Ghali, Larsen og Waite, fremtredende fagpersoner fra amerikanske universitetsklinikker, har stått for denne reviderede utgaven skrevet av 109 amerikanske og to italienske forfattere.

De to innbundne bindene består av 71 kapitler fordelt på ni deler som representerer forskjellige fagområder. Temaene omfatter dentoalveolær kirurgi, maxillofaciale infeksjoner, traumer, patologi, maxillofacial rekonstruksjon, kjeveleddslidelser, spaltekirurgi, ortognatisk kirurgi på kranium/ansikt, estetisk ansiktskirurgi og litt generelt om anestesi, perioperativ pasienthåndtering, multitraume etc. Hvert kapittel avsluttes med en oppdatert referanseliste.

Det følger med en CD-ROM-utgave av boken i sin helhet med de kliniske bildene i farger.

Layoutmessig har bokverket gjennomgått en betydelig modernisering i forhold til førsteutgaven. Det har nok fremdeles et noe kompakt preg, men språket er lett, tegningene instruktive og utvalget av kliniske bilder og røntgenbilder mer kresent enn i førsteutgaven. Det er trykt i svart, hvitt og blått på tynt, blankt papir. Det kunne vært lektere, men dette handler vel om penger.

Forfatterne er internasjonalt anerkjent og bøkene preges av erfarne fagpersoners his-

toriske tilnærming og kritiske vurdering av ulike behandlingsmetoder i lys av tilgjengelig viten. De er, antallet til tross, forbausende enhetlige i sin kliniske tilnærming og i hvor dypt de går. Bøkene fungerer etter intensjonen om å være en bred innføring i faget, og vil man videre, er referanselistene til hjelp.

Bokverket anbefales på det varmeste til utdanningskandidater innen oral og maxillofacial kirurgi, og bør også kunne være til glede for kirurger som vil holde seg oppdatert.

Anne Marie Ransve

Kjeve/ansiktskirurgisk avdeling
Ullevål universitetssykehus

Praktisk lærebok og atlas om elektronmikroskopi

Margit Pavelka, Jürgen Roth

Functional ultrastructure

Atlas of tissue biology and pathology. 326 s, ill. Wien: Springer-Verlag, 2005. Pris EUR 128
ISBN 3-211-83564-4

Elektronmikroskopi er en tidkrevende metodikk. Den hadde sin glansperiode fra 1950 til 1980, en periode som førte med seg store nyoppdagelser innenfor cellebiologien og patologien. Senere har nye

metoder kommet til, for eksempel den utstrakte bruken av immunhistokjemi i diagnostisk patologi, og har supplert eller delvis fortrenget elektronmikroskopien. Likevel er det klart at sistnevnte fortsatt har svært mye å bidra med, både i forskning og i diagnostikk. Dette illustreres på en glimrende måte av Jürgen Roth og Margit Pavelkas bok.

Jürgen Roth er professor i cellulær og molekylær patologi i Zürich. Margit Pavelka er professor i histologi og embryologi i Wien. De kaller sin bok for et atlas, beregnet mye på forskere i biologi, medisin og beslektede fag. Med like stor rett kan man kalle den en lærebok, en førsteklasses illustrert lærebok, og den er svært relevant også for patologer. Likeledes vil jeg anta at den må være interessant for mange klinikere som er brukere og mottakere av mikroskopisk diagnostikk. For eksempel inneholder den tallrike bilder av levercellenes ultrastruktur ved en rekke sykdomstilstander, slike som forstyrrelser i bilirubinmetabolismen, ulike toksiske og medikamentelle påvirkninger, lysosomale lagringsykdommer, peroksisomsykdommer, glykogenoser, svulster og annet.

Hver gang man blar om, vil man finne en

full side med bilder tatt med elektronmikroskopi, og på motstående side en tekst som forklarer bildene og gir utdypende informasjon. Teksten er på engelsk. Fotografierne er av høy kvalitet, langt bedre enn det som er vanlig i lærebøker og tidsskriftartikler i dag. Første halvdel av boken går mest på enkeltcellene, hvordan de er bygd opp av organeller og hva som er de ulike organellenes struktur og funksjon. Siste halvdel handler mer om hvordan spesialiserte celler går sammen og danner komplekse vev med særegen bygning og funksjon, for eksempel i nyrene, fordøyelseskanaalen, leveren, lungene og hjernen. I begge delene er det bilder av både normal ultrastruktur og hvordan denne er forandret under ulike sykdomstilstander.

Boken er nyttig som atlas og lærebok. For mange, både patologer og klinikere, vil den nok også være en verdifull påminner om hvor mye elektronmikroskopien fortsatt har å bidra med i klinisk diagnostikk. Kanskje vil den bli en spore til at man oftere tar en ekstra biopsiprøve under utredningen av en pasient med uklart sykdomsbilde, en prøve som prepareres for elektronmikroskopi. Svaret på undersøkelsen kommer ofte noe senere enn øvrige prøvesvar, men kan i noen tilfeller gi informasjon som er helt avgjørende for forståelsen av pasientens sykdom.

Steinar Aase

Avdeling for patologi
Gades Institutt
Haukeland Universitetssykehus